

مقاله کوتاه

اولین گزارش کنه *Pachyseius humeralis* (Acari: Pachylealapidae) از ایران

حجت اله غلامی*، هادی استوان

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شیراز، گروه گیاه پزشکی، شیراز، ایران

چکیده

در تحقیقاتی که در سال های ۹۱-۱۳۹۰ به منظور شناسایی کنه های خاکری راسته میان استیگمایان مرتبط با درختان سیب در منطقه اقلید استان فارس صورت گرفت، گونه *Pachyseius humeralis* Berlese, 1910 متعلق به خانواده Pachylealapidae جمع آوری و شناسایی شد. این گونه برای اولین بار از ایران گزارش می شود.

واژه های کلیدی: کنه، میان استیگمایان، سیب، ایران، *Pachyseius humeralis*

مقدمه

کنه های خانواده Pachylealapidae متعلق به راسته Mesostigmata می باشند. این کنه ها گروهی بزرگ هستند که در همه دنیا پراکنش داشته و زندگی آزاد و تنوع رفتاری دارند. در کنه های جنس *Pachyseius* Berlese صفحه جنسی و سینه ای از صفحه شکمی-مخرجی مجزا، زانوی پای سوم دارای هشت مو و انتهای عقبی صفحه ی پریترمی آزاد و به گوشه های جانبی-جلویی صفحه ی شکمی-مخرجی اتصال ندارد. این جنس دارای تعداد گونه های گزارش شده کمی در دنیا است و جنس کوچکی محسوب می شود بطوریکه فقط حدود ۲۷ گونه از آن از اروپا، سیبری، چین و ژاپن گزارش شده است (Masan, 2007). گونه *Pachyseius humeralis* Berlese, 1910 گونه ی تیپ جنس است و در منطقه پاله آرکتیک

* مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: hojat_1355@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۱۱/۲۹، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۸/۱۹

(دنیای قدیم) انتشار دارد. محیط زیست این کنه خاک برگ علفزارها، هوموس، کمپوست، لانه جوندگان، مناطق جنگلی، زمینهای پست و کوهستان ها می باشد (Gwiazdowicz & Stanescu, 2005). همچنین از استرالیا نیز گزارش شده است (Halliday, 2001).

مواد و روش ها

برای جمع آوری کنه های خاکری مرتبط با درختان سیب، از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۱ در منطقه دژکرد شهرستان اقلید استان فارس، از خاک اطراف طوقه درختان سیب تا عمق ۱۵ سانتی متری نمونه برداری شد. نمونه های خاک پس از ثبت مشخصات برای انتقال به آزمایشگاه داخل کیسه های پلاستیکی قرار داده شدند. جداسازی کنه ها به وسیله قیف برلیز و شفاف سازی در محلولی شامل ۵۰ قسمت نسبت و ۵۰ قسمت اسید لاکتیک و به روش حرارت دهی انجام شد، با استفاده از مایع هویر از آنها اسلاید میکروسکوپی تهیه شد. شناسایی کنه ها با استفاده از منابع موجود انجام و با استفاده از فوتومیکروسکوپ از نمونه شناسایی شده عکس تهیه گردید.

نتایج

در این تحقیق که به منظور شناسایی کنه های خاکری راسته میان استیگمایان مرتبط با درختان سیب در منطقه دژکرد شهرستان اقلید استان فارس صورت گرفت گونه *Pachyseius humeralis* در تاریخ ۱۳/۸/۱۳۹۱ به تعداد یک عدد کنه ماده جمع آوری و شناسایی شد که در آزمایشگاه حشره شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات فارس نگهداری می شود. این اولین گزارش از وجود این گونه برای فون کنه های ایران است.

مشخصات کلیدی جنس ماده

ایدیوزوما به طول ۵۸۰ میکرون و عرض ۳۲۰ میکرون، صفحه سینه ای، جنسی و شکمی - مخرجی از هم مجزا بوده (شکل ۱)، طول صفحه شکمی - مخرجی (۲۲۷/۵ میکرون) بیشتر از عرض آن و در نیمه جلویی عریض تر (۱۶۲/۵ میکرون) می باشد. دارای سه جفت موی اطراف مخرجی می باشد. بین گوشه جلویی صفحه شکمی - مخرجی و صفحه ی پریترمی سه اسکلیت (دو اسکلیت گرد و کوچک و یک اسکلیت بزرگ و کشیده) وجود دارند. صفحه ی پس پای آزاد و خیلی بلند و کشیده است. دارای هشت جفت موی حاشیه ای در ناحیه اپیستوزوما و روی کوتیکول غشایی است (شکل ۲). بخش عقبی صفحه ی پریترمی و صفحه ی برون پای پای چهارم متصل نیستند (شکل ۳). موهای صفحه ی پشتی کوتاه و ساده و سطح صفحه ی پشتی دارای نقوش منقوط شبکه بندی شده می باشد.

شکل ۱ - ماده کنه *Pachyseius humeralis*
Figure 1. *Pachyseius humeralis* Female

شکل ۲ - صفحه شکمی - مخرجی کنه ماده *Pachyseius humeralis*
Figure 2. Ventrianal shield in female of *Pachyseius humeralis*

شکل ۳ - صفحه پریترمی در کنه ماده *Pachyseius humeralis*
Figure 3. Peritremal shield in female of *Pachyseius humeralis*

منابع

- Halliday, R. B. 2001. Mesostigmatid mite fauna of Jenolan caves, New South Wales (Acari: Mesostigmata). *Australian Journal of Entomology*, 40: 299-311.
- Masan, P. 2007. A Review of the Family Pachylaelapidae in Slovakia, with Systematic and Ecology of European Species (Acari: Mesostigmata: Eviphidoidea). *Institute of Zoology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava*.
- Gwiazdowicz, D. J. & Stanescu, M. 2005. Description of *Pachyseius humeralis* Berlese, 1910 (Acari: Pachylaelapidae) from Romania. *Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle*. Vol. XL VIII, pp.21-24.